

Clarissimo Plumerio

MARTÍ DOMÍNGUEZ

El comte de La Rochefoucauld, en una de les seues màximes, escrivia: "La major part dels homes enen, com les plantes, virtuts amagades que l'atzar fa descobrir." Les reflexions del comte de La Rochefoucauld són sempre esmolades i brillants, extraordinàriament agudes i molt del seu temps. És l'època de Lluís XIV, del rei Sol, de l'absolutisme i de l'aristocràcia decadent, però també de les expedicions pel món, del fantàstic descobriment de la natura. No és estrany, doncs, que les al·lusions a la naturalesa siguen abundants, fins i tot en el moment d'analitzar l'art de fer màximes: "Déu ha posat el talent en els homes com ha plantat diferents arbres en la natura, de manera que cada talent, igual que cada arbre, té les seues propietats i els seus efectes que li són totalment particulars; [...] d'ací ve que siga tan absurd voler fer sentències sense tindre'n l'instint com de voler que un parterre faça tulipes quan tan sols hem plantat cebes."

L'any 1695, Lluís XIV va ordenar al botànic i missioner Charles Plumier que viatjara a les Antilles i a Amèrica del Sud per descobrir un antídoto per a la malària. Plumier era un excepcional botànic, relacionat amb els principals savis de França, entre ells Joseph Pitton de Tournefort i Pierre Magnol. Aquest últim, botànic de Lió, acabava de publicar un opuscle de 71 pàgines titulat *Prodromus historiae naturalis plantarum*, on proposava per primera vegada el con-

"Sota el nom de les plantes s'oculten les diferents epopeies de la història humana, virtuts amagades que, com deia La Rochefoucauld, l'atzar posa al descobert"

cepte de "família de plantes". Siga com siga, Plumier no va descobrir el tan desitjat remei contra la malària, encara que el va buscar arrauxadament. De fet, per les ironies amargues que guien sovint la vida dels homes, el bon missioner francès va morir de paludisme al port de Santa Maria, totalment aïllat i sol, abans d'embarcar de nou cap al Perú.

Per això, ara que les magnòlies estan en flor —com les excepcionals del Jardí Botànic de València—, és bo de recordar el *père* Plumier. Perquè abans de morir, encara va tenir forces de descriure noves espècies de les regions tropicals, com la *Begonia*, que va dedicar a *Michel Begon*, governador francès de Santo Domingo i gran col·leccionista de plantes i animals, o com la fúcsia, en honor al botànic bavarès Leonhard Fuchs, o com la bella magnòlia, que

li fou dedicada al seu vell company i amic Pierre Magnol.

Pense que, de vegades, sota el nom de les plantes s'oculten les diferents epopeies de la història humana, una sèrie de virtuts amagades que, com deia de manera encertada La Rochefoucauld, l'atzar ens posa sorprenentment al descobert.

En aquest sentit, el gènere *Plumeria* li fou justament dedicat per Tournefort. I així l'afany del "clarissimo Plumerio" —com l'anomenaven els seus companys— sobreviu per sempre en el nom d'uns bonics arbusts tropicals, de flors roges ben espectaculars.